

Styrelsen för Nacka vatten och avfall AB

Remiss - EU-kommissionens förslag till revidering av Avfallsdirektivet (2008/98/EG)

Yttrande över remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet

Förslag till beslut

Styrelsen föreslås besluta att:

- Ställa sig bakom bolagets remissvar enligt bilaga 1 till ärendet
- Paragrafen förklaras omedelbart justerad

Sammanfattning

Nacka vatten och avfall är ett av de kommunala bolag som ombetts svar på EU-kommissionens förslag till ändringar i EU:s avfallsdirektiv. Förslaget på ändringar har fokus på matavfall och textilier.

Ett förslag till yttrande har tagits fram, se bilaga 1. I förslaget till yttrande välkomnar Nacka vatten och avfall EU-kommissionens förslag till ändringar i avfallsdirektivet som omfattar ett nytt mål för att minska matavfallet och införandet av ett producentansvar för textil.

Nacka vatten och avfall framför bland annat följande synpunkter:

- Det är positivt att målet för matavfall är uppdelat i två delar där den ena delen avser matavfall från produktion av livsmedel och den andra konsumtionen då det är helt olika aktörer som berörs av de två delarna i målet.
- Producenterna av textil behöver ta ett mycket större ansvar för att minska miljöpåverkan genom att tillverka textil som är hållbar, möjlig att reparera, återanvända och materialåtervinna samt att ta det fulla ekonomiska ansvaret för hantering textil och textilavfall.
- Producentansvaret för textil och skor behöver utformas så att det innebär att producenterna fullt ut står för kostnaderna. Erfarenheter från andra producentansvar visar att full kostnadstäckning inte alltid har uppnåtts.
- Det är positivt att ideella hjälporganisationer och andra återanvändningsaktörer kommer att kunna medverka i insamling och återanvändning.

- Förslaget att insamling av textil och textilavfall ska ske vid gemensamma insamlingsplatser är allt för detaljerat. Det bör vara upp till medlemsstaterna att avgöra hur insamlingen ska gå till.
- Stödjer delarna av förslaget som handlar om att förhindra dumpning av textilier i tredje land. För att undvika dumpning i tredje land bör strävan vara att textilier och skor i första hand ska kunna avsättas inom landet.

Mats Rostö
Verkställande direktör

Jan Setréus
Avfallschef

Ärendet

Nacka vatten och avfall är ett av de kommunala bolag som ombetts svara på EU-kommissionens förslag till ändringar i EU:s avfallsdirektiv. Remissvaren ska ha kommit in till Klimat- och näringslivsdepartementet senast den 2 november 2023.

EU-kommissionens förslag om nytt avfallsdirektiv

Den 5 juli presenterade EU-kommissionen ett förslag om revidering av avfallsdirektivet, med fokus på matavfall och textil. Bakgrunden till förslaget är att livsmedels- och textilsektorn förbrukar stora resurser och att det inom dessa sektorer finns behov av ändringar i avfallsdirektivet för att förbättra resurshushållning och avfallshantering.

EU-kommissionen föreslår att avfallsdirektivet kompletteras med ett mål för minskat matavfall där matavfallet från tillverkning och beredning av livsmedel ska minska med 10 procent till år 2030 och från detaljhandel och konsumtion (restauranger och annan matservice samt hushåll) med 30 procent (per capita).

EU-kommissionen föreslår vidare att ett obligatoriskt och EU-harmoniserat producentansvar införs i avfallsdirektivet. Det handlar om ett sk förlängt ekonomiskt producentansvar, det vill säga att producenterna också ska ta fullt ansvar för textilierna när de har blivit avfall och täcka kostnaderna för insamling, sortering, återanvändning och återvinning. Det framgår inte av förslaget när producentansvaret föreslås träda i kraft.

Nästa steg i processen är att kommissionens förslag kommer att beredas av EU-parlamentet och Ministerrådet.

Förslag till remissvar

Ett förslag till remissvar har tagits fram, se bilaga 1 till tjänsteskrivelsen. Sammanfattningsvis välkomnar Nacka vatten och avfall förslaget till revideringar av EU:s avfallsdirektiv som omfattar ett nytt mål för att minska matavfallet och införandet av ett producentansvar för textil.

Ekonomi

Inga initiala ekonomiska konsekvenser för Nacka vatten och avfall. När ändringarna i direktivet är beslutade och sedan implementerade i den svenska lagstiftningen kan det komma att påverka kommunens kostnader på ett positivt sätt. Idag är det kommunen som har ansvar för insamling av textilavfall från hushåll. Med ett producentansvar blir det istället producenternas ansvar att bekosta insamling och behandling av textilavfall.

Ärendets beredning

Förslaget har beretts av Avfallsavdelningen.

Bolagets analys och bedömning

Bolaget kommer påverkas av förslagen först när direktivet har beslutats och genomförts i svensk lagstiftning, vilket bedöms ta flera år. Bedömningen är att bolaget kommer påverkas positivt av ett producentansvar för textil, då det är producenterna som ska bekosta insamlingen av textil till återanvändning, materialåtervinning och annan avfallsbehandling. I de fall kommunerna deltar i denna insamling ska kommunerna ersättas. Det är dock upp till respektive medlemsland att i detalj besluta hur insamlingen ska organiseras.

Vad det gäller målet för att minska matavfall så kommer Nacka kommun behöva se över målen i kommunens kommande avfallsplan. Nuvarande avfallsplan sträcker sig fram till och med år 2026 och innehåller mål om att minst 50 % av matavfallet ska behandlas biologiskt. I kommande avfallsplan bör mål om matavfall istället handla om att matavfallet ska minska. Vidare är bedömningen att regeringen kommer behöva införa ett nytt nationellt etappmål om att matavfallet ska minska. Det nuvarande etappmålet att biologiskt återvinna minst 75 % av matavfallet till 2023 bedöms inte längre vara lika relevant.

Konsekvenser för barn

Genom att minska matavfallet kommer mindre mat behöva produceras och därmed kommer miljöpåverkan från livsmedelssektorn att minska. Vidare kommer krav om producentansvar för textil öka mängden textil som återanvänds och materialåtervinns, vilket kommer att bidra till att behovet av nya råvaror minskar. Det i sin tur bidrar till att nå det övergripande målet för miljöpolitiken om att lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är löst.

Bilagor

- Bilaga 1 Förslag till remissvar daterad 2023-10-12
- Bilaga 2 Remissmissiv
- Bilaga 3 EU-kommissionens förslag till ändringar i avfallsdirektivet

Klimat- och näringslivsdepartementet

Remissvar över EU-kommissionens förslag till revidering av Avfallsdirektivet (2008/98/EG)

Nacka vatten och avfall välkomnar förslaget till revideringar av EU:s avfallsdirektiv som omfattar ett nytt mål för att minska matavfallet och införandet av ett producentansvar för textil.

Synpunkter på förslaget till mål för minskat matavfall

Nacka vatten och avfall välkomnar förslaget om ett mål för att minska matavfallet. Avfallsdirektivet innehåller flera mål för ökad materialåtervinning, men inga mål för avfallsförebyggande. Det är därför positivt att direktivet föreslås kompletteras med ett tydligt och mätbart mål för att minska avfallet. Det är helt i linje med avfallshierarkin där avfallsförebyggande är högsta prioritet. Nacka vatten och avfall har vidare följande synpunkter på förslaget:

Artikel 9a, 1

Det är positivt med krav på medlemsstaterna att de ska arbeta med beteendepåverkan för att minska matavfallet och att hela livsmedelskedjan ska involveras.

Artikel 9a, 4

Det är positivt att målet är uppdelat i två delar där den ena delen avser matavfall från produktion av livsmedel och den andra konsumtionen då det är helt olika aktörer som berörs av de två delarna i målet. Vidare avser målet matavfall och inte matsvinn till skillnad från FN:s mål som enbart omfattar matsvinn. Matsvinnet är dock svårare att mäta varför vi anser att det är bra att målet avser matavfall och inte matsvinn.

Synpunkter på förslaget om producentansvar för textil

Nacka vatten och avfall välkomnar förslaget om ett producentansvar för textil. Textil är bland de sektorer som har den största miljöpåverkan i samband med produktionen. Här behöver producenterna ta ett större ansvar för att minska miljöpåverkan genom att tillverka textil som är hållbar, möjlig att reparera, återanvända och materialåtervinna samt att ta det fulla ekonomiska ansvaret för hantering textil och textilavfall.

Det framgår inte av förslaget när producentansvaret föreslås träda i kraft. Med tanke på den stora miljöpåverkan som är kopplat till produktion och konsumtion av textil vore det önskvärt att reglerna träder i kraft så snart som möjligt.

Nacka vatten och avfall har vidare följande synpunkter på förslaget:

Artikel 22a – saknas krav om att producenter ska förebygga textilavfall

Artikeln beskriver omfattningen av producentansvaret för textil vilket främst omfattar ett kostnadsansvar för hantering av uttjänt textil och textilavfall. Nacka vatten och avfall saknar ett krav på att producenterna ska utforma och framställa sina produkter på ett sätt som förebygger uppkomsten av avfall. Ett sådant krav finns exempelvis i förordningen om producentansvar för elutrustning. Motsvarande krav bör även kunna ställas på textilprodukter och skor. Genom att tillverka kläder och skor fria från farliga ämnen och med lång hållbarhet som är möjliga att reparera kan avfallet förebyggas. Krav bör även ställas på att textilier och skor ska vara möjliga att materialåtervinna, vilket bland annat kan uppnås genom att inte blanda för många material.

Vad det gäller krav på hållbarhet behöver det göras tydliga kopplingar till bl.a. ekodesignförordningen och right-to-repair-direktivet så att ansvaret blir heltäckande från början med tydliga krav på design, reparation och re-make innan det kan bli frågan om att textil hanteras som avfall.

Artikel 22a, 1 – skor omfattas vilket är positivt

Förslaget till producentansvar omfattar även skor, vilket är positivt eftersom skor i likhet med textil är produkter som har stor miljöpåverkan i samband med produktionen och där producenterna behöver ta ett större ansvar. Skorna behöver utformas så att de håller länge och är möjliga att reparera. Våra erfarenheter är att skor har ett förhållandevis högt återanvändningsvärde jämfört med textil.

Artikel 22a, 4 – viktigt med full kostnadstäckning

Nacka vatten och avfall vill framföra att producentansvaret för textil och skor behöver utformas så att det innebär att producenterna fullt ut står för kostnaderna. Erfarenheter från andra producentansvar visar att full kostnadstäckning inte alltid har uppnåtts. Nacka vatten och avfall vill vidare lyfta fram att det är positivt att förslaget innebär att producenterna bland annat ska bekosta följande:

- insamling, transport och behandling av avfall som uppstår hos de ideella hjälporganisationer och återbruksaktörer som medverkar i insamlingssystemet
- plockanalyser av det kommunala restavfallet
- information om hållbar konsumtion, avfallsförebyggande, återanvändning mm av textil och skor

Artikel 22c, 5(a) – krav om gemensamma insamlingsplatser alltför detaljerade

Förslaget att insamling av textil och textilavfall ska ske vid gemensamma insamlingsplatser är allt för detaljerat. Det bör vara upp till medlemsstaterna att avgöra hur insamlingen ska gå till. Inte minst eftersom det måste finnas en möjlighet att fortsätta med insamlingen i medlemsstaterna på det sätt som den byggs upp när det

gäller kravet på separat insamling från och med år 2025. Däremot bör direktivet kompletteras med ett krav om att inlämning av textil ska kunna ske i butik på motsvarande sätt som att elavfall kan lämnas i butiker som säljer elektronik och elprodukter (krav enligt förordningen om producentansvaret för elutrustning). En annan aspekt är att insamlingen bör ske så att stölder kan undvikas.

Artikel 22c, 10 – positivt att ideella hjälporganisationer kan medverka

Det är positivt att ideella hjälporganisationer och andra återanvändningsaktörer kommer att kunna medverka i insamling och återanvändning. Artikelns bör vidare kompletteras med lokala myndigheter, om det skulle vara aktuellt med kommunen som aktör i insamlingen (oavsett formellt ansvar eller ej).

Artikel 22c, 13 – viktigt med information till konsumenter om avfallsförebyggande

En viktig del i förslaget är att producenterna ska bekosta information om hållbar konsumtion, avfallsförebyggande, återanvändning mm av textil och skor och främja bra omhändertagande av produkterna, samt information om miljöpåverkan av textilproduktion och fast fashion.

Artikel 22d, 3 – bra ställa krav på sortering till återanvändning, men kan ske i efterhand

Kravet på att vid källan sortera textil till återanvändning, förberedelse för återanvändning samt fiberåtervinning kan bli svårt att uppfylla. Så länge insamlingen sker på ett väderskyddat bör sorteringen för återanvändning och förberedelse för återanvändning likaväl kunna ske i senare led. Däremot är det rimligt med ett krav på att sortera textil i två fraktioner; en fraktion för återanvändning/förberedelse för återanvändning och en fraktion för materialåtervinning (trasig och nött textil).

Artikel 22d, 8-10 – viktigt med krav för att förhindra dumpning av textil i tredje land

Nacka vatten och avfall stödjer delarna av förslaget som handlar om att förhindra dumpning av textilier i tredje land. Det handlar bland annat om att vid export för återanvändning ska ansvarig exportör deklarerat att innehållet inte utgörs av avfall och att medlemsstaterna har till uppgift att kontrollera innehållet i transportererna och att det ska ske på producenternas bekostnad. För att undvika dumpning i tredje land bör strävan vara att textilier och skor i första hand ska kunna avsättas inom landet.

Mats Rostö
Verkställande direktör
Nacka vatten och avfall

Catarina Östlund
Avfallsplanerare
Nacka vatten och avfall

